

KOMENTÁŘ

18. 12. 2024

Kulturní zařízení v Moravskoslezském kraji v roce 2023

Do knihoven v Moravskoslezském kraji přišlo v roce 2023 přes 4,1 milionu návštěvníků, kteří měli možnost vybrat si z téměř 5,0 milionu knihovních jednotek či využít 745 počítačů s připojením k internetu. Registrovaný čtenář si v loňském roce vypůjčil v průměru 38 knih. Památkové objekty v kraji navštívilo 374 tisíc návštěvníků, 751 tisíc návštěvníků pak zhlédlo expozice a výstavy v muzeích a galeriích.

Veřejné knihovny

V Moravskoslezském kraji bylo na konci roku 2023 v provozu 267 veřejných knihoven a jejich 137 poboček (lokálně vyčleněných částí knihoven (včetně pojízdných zařízení), které jsou jejich organizačními částmi a pracují pod jejich přímým vedením). Čtenáři v Moravskoslezském kraji měli k dispozici téměř 5,0 milionu knihovních jednotek (knih, novin, časopisů, elektronických dokumentů apod.).

Tab. 1 Veřejné knihovny v Moravskoslezském kraji

Zdroj: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Veřejné knihovny¹⁾	272	272	271	270	270	269	267
Pobočky knihoven	141	139	140	140	136	137	137
Knihovní jednotky celkem (tis.)	5 138	5 113	5 088	5 032	5 074	5 061	4 954
Registrovaní čtenáři (tis. osob)	148	144	144	123	110	125	129
z toho ve věku do 15 let (%)	29,9	29,8	29,8	26,4	25,3	28,7	29,5
Vypůjčky (tis.)	6 618	6 289	6 345	5 018	4 609	5 123	4 976
Návštěvníci knihoven (tis. osob) ²⁾	4 351	4 105	4 148	3 482	3 831	4 521	4 131
z toho fyzické návštěvy	2 655	2 544	2 562	1 493	1 468	2 036	2 162
Studijní místa	4 083	4 111	4 189	4 192	4 141	4 242	4 206
Počítače pro uživatele s připojením k internetu	884	895	893	866	836	797	745
Čtenáři využívající internet v knihovně (tis. osob)	191	175	166	62	41	66	68
Prostředky na nákup knihovního fondu (tis. Kč)	39 063	38 860	40 973	40 131	42 495	43 267	47 933

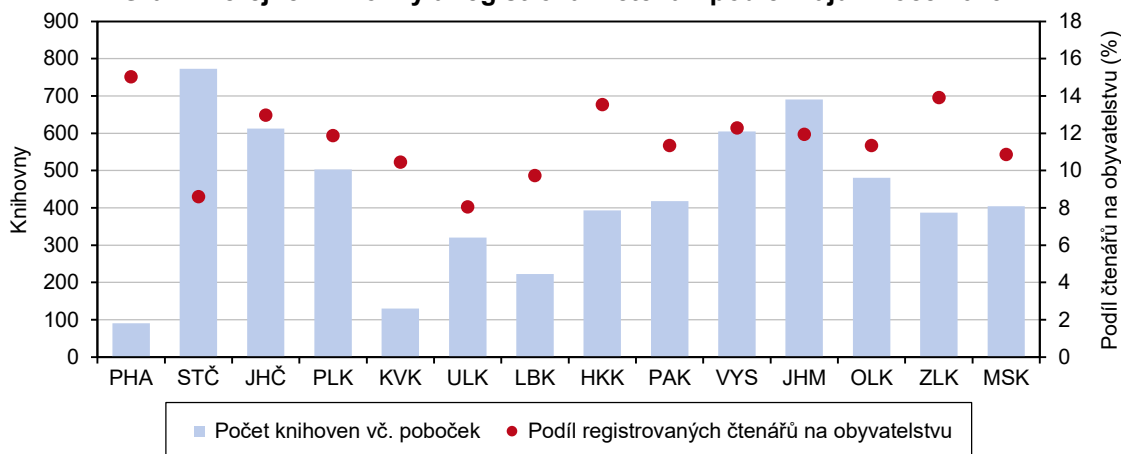
¹⁾ včetně Moravskoslezské vědecké knihovny

²⁾ včetně návštěvníků on-line služeb

Přestože nejvíce knihoven vč. poboček se nachází ve Středočeském kraji (773), v případě registrovaných čtenářů tomu tak není. Těch bylo se 207 tisíci v roce 2023 nejvíce v hlavním městě Praze. V knihovnách na území Moravskoslezského kraje bylo v roce 2023 registrováno celkem 129 tisíc čtenářů. Přestože se jejich počet meziročně zvýšil o 4,1 tisíc osob, zůstal jejich počet ve srovnání s rokem 2017 o 19 tisíc čtenářů menší. Více než čtvrtina čtenářů (29,5 %) v Moravskoslezském kraji byla ve věku do 15 let, což v absolutním vyjádření odpovídalo 38 tisícům osob. Republikový průměr činil 28,7 %, z krajů dosáhl nejvyššího podílu registrovaných čtenářů do patnácti let Středočeský kraj (33,3 %) a nejnižšího Plzeňský kraj (21,0 %).

KOMENTÁŘ

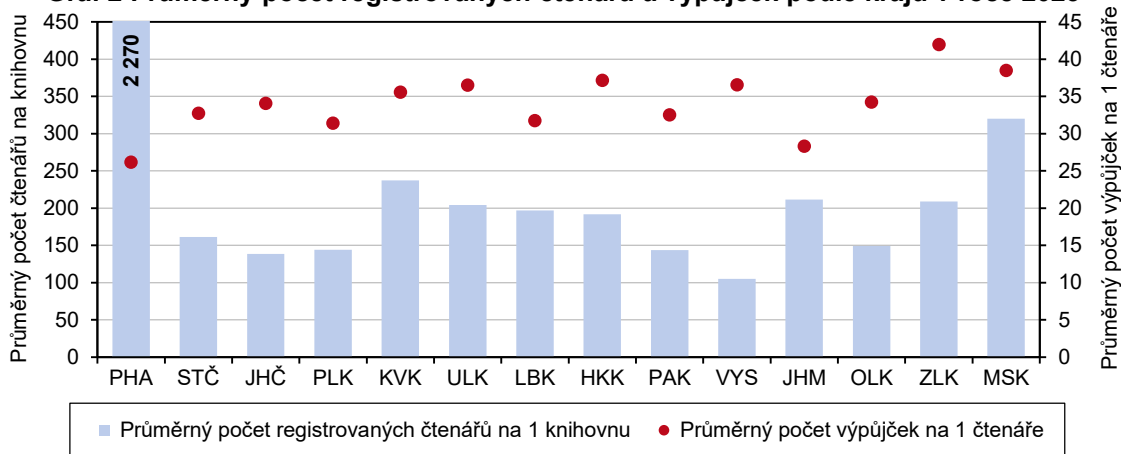
Graf 1 Veřejné knihovny a registrovaní čtenáři podle krajů v roce 2023

Zdroj: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

Zhruba jedenáct procent obyvatel Moravskoslezského kraje bylo v roce 2023 registrováno jako čtenář ve veřejných knihovnách. Pokud by měl tento ukazatel posloužit jako měřítko pro srovnání krajů, pak nejnižší podíl čtenářů z počtu obyvatel byl vykázán v Ústeckém kraji (8,0 %), naopak nejvyšší v hlavním městě Praze (15,0 %). Nižší hodnoty podílu než Moravskoslezský kraj (10,9 %) vykázaly kromě Ústeckého kraje už jen Karlovarský (10,5 %), Liberecký (9,7 %) a Středočeský kraj (8,6 %).

Graf 2 Průměrný počet registrovaných čtenářů a výpůjček podle krajů v roce 2023

Zdroj: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

Ve veřejných knihovnách v Moravskoslezském kraji bylo v roce 2023 evidováno necelých 5,0 milionu výpůjček, tento počet se proti roku 2022 snížil o 147 tisíc, tedy o 2,9 %. Registrovaný čtenář v kraji si tak v roce 2023 vypůjčil v průměru 38 knihovních jednotek, což byl po Zlínském kraji (42) druhý nejvyšší počet mezi kraji Česka. Hodnota tohoto ukazatele v kraji se v letech 2017 až 2023 pohybovala v rozmezí od 38 do 45 výpůjček na čtenáře za rok.

KOMENTÁŘ

Ve veřejných knihovnách jsou k dispozici také počítače. V knihovnách Moravskoslezského kraje bylo v roce 2023 celkem 745 počítačů s připojením k internetu. Počet počítačů s připojením na internet se meziročně snížil o 52 kusů, ale zároveň mírně vzrostl počet návštěvníků knihoven využívajících internet v knihovně, konkrétně o necelých 1,7 tisíc na 68 tisíc osob (o 2,6 %).

Památkové objekty zpřístupněné návštěvníkům za vstupné

Dalším prvkem z oblasti kulturních zařízení jsou památkové objekty s kulturním využitím, které jsou v kraji zpřístupněné návštěvníkům za vstupné. Patří sem hrady, zámky, kláštery, kostely, mlýny apod., ovšem památky, které jsou ve správě muzea či galerie, sem zařazeny nejsou (např. zámek Kunín, hrad Hukvaldy).

Tab. 2 Památkové objekty zpřístupněné návštěvníkům za vstupné v Moravskoslezském kraji

Zdroj: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Památkové objekty zpřístupněné návštěvníkům za vstupné	12	13	15	15	13	14	16
Prohlídkové trasy	22	24	27	28	26	28	26
Návštěvníci památkových objektů (tis. osob)	354	316	368	253	243	365	374
Inventární jednotky mobiliárního fondu	19 711	25 223	25 830	25 872	25 943	28 047	27 955
Počet svazků knihovního fondu sbírkové povahy	20 467	20 255	20 255	20 255	16 441	19 096	16 459
Pořádané kulturní akce celkem	527	440	367	184	204	309	278
samostatné výstavy	46	51	40	19	20	21	19
samostatné koncerty	39	39	49	29	34	48	41
dramatická vystoupení	39	39	39	23	8	26	29
kulturní akce při prohlídkách, noční prohlídky	189	112	91	51	58	106	91
Návštěvníci kulturních akcí (tis. osob)	454	381	343	66	70	174	144

K památkovým objektům zpřístupněným návštěvníkům za vstupné na území Moravskoslezského kraje památkou patří:

- v okrese Bruntál – zámek Linhartovy ve Městě Albrechtice, zámek Slezské Rudoltice,
- v okrese Frýdek-Místek – zámek Paskov,
- v okrese Karviná – zámek Fryštát,
- v okrese Nový Jičín – hrad Štramberk, hrad Starý Jičín,
- v okrese Opava – státní zámek Hradec nad Moravicí, státní zámek Raduň,
- v okrese Ostrava – Důl Michal v Ostravě, Slezskoostravský hrad.

Návštěvnost památkových objektů je do jisté míry ovlivněna (ne)přízní počasí a v letech 2020 a 2021 pandemií covidu-19. I proto se mezi lety 2017 a 2023 pohybovala návštěvnost památkových objektů v Moravskoslezském kraji v širokém rozmezí 243 až 374 tisíc osob ročně. Rekordním byl rok 2023, nicméně rok 2019 s 368 tisíci návštěvníky se mu velmi přiblížil. V areálu památek jsou často pořádány i kulturní akce, v roce 2023 se jich konalo 278 s účastí 144 tisíc osob.

KOMENTÁŘ

Nejnavštěvovanějšími památkami (souhlasícími se zveřejněním dat) na území Moravskoslezského kraje v roce 2023 jsou Slezskoostravský hrad (83,3 tisíce návštěvníků), dále hrad Štramberská trůba (59,4 tisíce osob), vyhlídková věž Nové radnice v Ostravě (58,9 tisíce osob) a státní zámek Hradec nad Moravicí (49,9 tisíce osob)

Muzea, galerie a památníky

V Moravskoslezském kraji v roce 2023 si mohla kulturní veřejnost vybrat k návštěvě z 30 muzeí a památníků, ze 2 galerií a z 25 poboček muzeí a galerií. Bylo v nich možno zhlédnout 136 expozic a 272 výstav. Počet návštěvníků expozic a výstav v kraji v roce 2023 dosáhl hranice 751 tisíc, což bylo ve srovnání s rokem 2022 o 37 tisíc osob méně (pokles o 4,7 %).

Tab. 3 Muzea, galerie a památníky v Moravskoslezském kraji

Zdroj: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Muzea, galerie a památníky v provozu	34	33	32	33	35	33	32
muzea, památníky	32	31	31	32	33	31	30
galerie	2	2	1	1	2	2	2
Pobočky muzeí a galerií	25	25	24	23	21	25	25
Expozice	135	127	129	136	136	138	136
Výstavy	312	265	287	176	172	271	272
Návštěvníci expozic a výstav (tis. osob)	712	616	565	411	444	788	751
Evidované sbírkové předměty (tis.)	1 372	1 179	1 193	1 217	1 233	1 254	1 262

Pozn.: V oblasti kulturních zařízení jsou pro potřeby statistiky využívány výstupy z rezortních statistických informačních systémů, které zpracovává Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, Praha (NIPOS). Údaje v tabulkách zachycují u stavových ukazatelů stav ke konci roku (např. počet knihoven, galerií), u intervalových ukazatelů úhrn za rok (např. počet návštěvníků). Údaje jsou šetřeny za kulturní organizace, jejichž zřizovateli jsou Ministerstvo kultury, jiné resorty, kraje, obce či města, a dále kulturní zařízení zřízená církví, spolky, obecně prospěšnými společnostmi a podnikatelskými subjekty.

Zdroj: [Základní statistické údaje o kultuře v České republice \(NIPOS\)](#)

Kontakt:

Patrik Szabo

Krajská správa ČSÚ v Ostravě

Tel.: 595 131 220

E-mail: patrik.szabo@csu.gov.cz